

EN EL CINQUANTENARI DE L'ACABAMENT DE LA GUERRA CIVIL: 1939-1989

Cost humà de la guerra civil a Torroella de Montgrí

Ja fa una colla d'anys que s'està realitzant a tots els pobles i ciutats de Catalunya un treball sobre les víctimes esdevingudes al front de batalla durant la guerra civil. El títol d'aquest treball és: «Cost humà de la guerra civil a Catalunya». Dirigit per Josep Benet i coordinat per Joan Villarroja des del Centre d'Estudis d'Història Contemporània de la Generalitat de Catalunya, tracta, de fet, de la llarga llista de tots els noms dels morts que provocà la guerra civil.

El treball fa constar també la data i el lloc de la mort, l'edat i la lleva de la víctima i si es trobava al front republicà o al franquista.

Les dades s'han tret del Registre Civil (secció de defuncions), Arxiu Municipal (llibres de lleves) i sobretot de la memòria oral, és a dir, del record que en serveixen els companys i familiars. D'aquesta manera s'hauran salvat de l'oblit moltíssimes persones que d'altra manera restarien ignorades de la Història.

El treball també té com a intenció ésser un recordatori de totes les persones que, malauradament, perderen la vida en la contesa, i se suma als altres treballs realitzats en aquesta línia i que ja estan publicats¹.

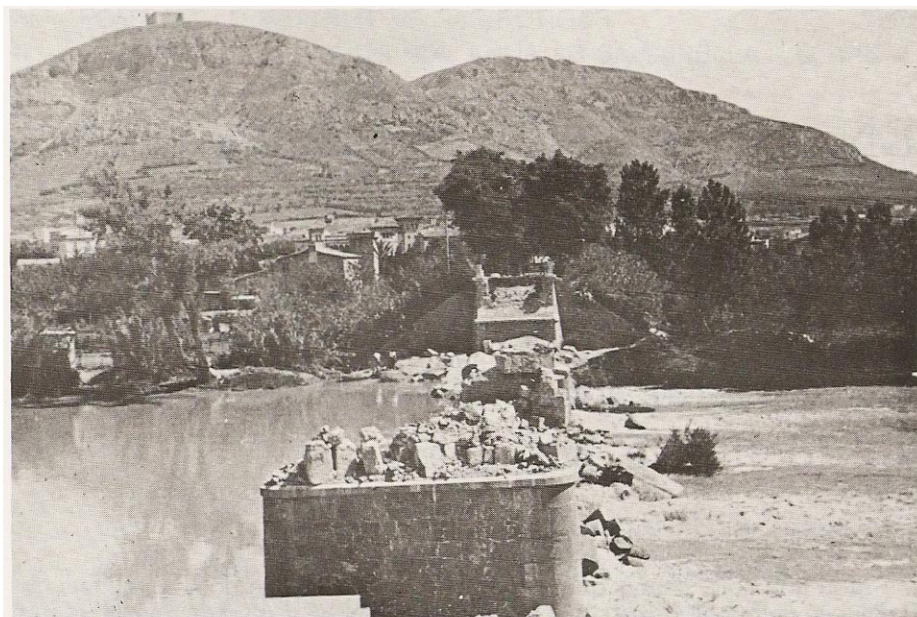
Aquest treball s'ha realitzat a Torroella de Montgrí durant l'octubre del 1988, i el balanç de morts que ofereix, com el de tants altres llocs, és esgarriós: 61 persones perderen la vida al front, la majoria dels quals eren de la lleva anomenada del «biberó» i moriren al front de l'Ebre a les acaballes de la guerra.

1. *Catalunya sota les bombes*. Josep Mª SOLER I SABATER i Joan VILLARROYA I FONT, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona, 1986 (Sobre les víctimes en els bombardeigs).

La repressió franquista a Catalunya. Josep Mª SOLER I SABATER, Edicions 62, Barcelona, 1985. (Sobre els morts a la repressió).

«Els fets de maig de 1937 a la regió de Girona» Article de Josep CLARA aparegut a la Revista de Girona, 1986 (Sobre els morts a la repressió)

Els catalans als camps nazis. Montserrat ROIG, Ed. 62, Barcelona 1986 (Sobre els morts a camps de concentració).

El pont de Torroella el 1939

En el Registre Civil, només hi constaven 12 persones inscrites, per tant, la resta s'ha hagut de salvar de l'oblit mercès a la memòria oral. Tot i així, és evident que un treball d'aquestes característiques no pot ésser exhaustiu. És possible que la xifra sigui més alta però és força aproximada.

L'estrall que produí la guerra en la població de Torroella de Montgrí fou molt important: l'índex de creixement va passar de 4.264 habitants l'any 1930 a 4.059 deu anys més tard, és a dir, 205 persones menys l'any 1940. Als 61 morts en el front s'hi han de sumar els morts per la repressió, els exiliats i desapareguts i a més s'ha de tenir en compte el fenomen de baixa de natalitat que es produeix en períodes de guerra o de crisi.

La llista donada a continuació és la dels torroellencs que perderen la vida en el front —o a causa de ferides o malalties contretes en el front—. Serveixi com un petit homenatge a tots ells.

IN MEMORIAM

Vull expressar el meu agraïment a totes les persones que m'han facilitat dades en la realització d'aquest treball, sense elles hauria estat impossible. Si alguna persona coneix alguna dada més per poder afegir a la llista publicada, li agrairíem que la fes arribar a: MUSEU DEL MONTGRÍ I DEL BAIX TER. C/ Major, 31 - 17257 Torroella de Montgrí. Tel. 75 73 01

Lurdes Boix i Llonch

Nom i cognoms (Motiu)	Edat	Lleva	Lloc de la mort	Data	Front República	Front Franquista	Clau*
Genís ARBUSÉ DEULOFEU		1938			X		MO
Joan ARNAU (Carboner)		1931			X		MO
Joaquim ALABAU VILA	21	1936			X		MO/LL
Pere BOU ROBAU	31	1931		1938	X		MO/LL
Francesc BUSQUETS PUJOAN	36	1921	Artesa de Segre (Lleida)	15-I-1939	X		RC
Emili CANALS COLL	31	1928	L'Ebre?		X		MO/LL
Joaquim CANALS COLL	22	1935	(A casa, torna tuberculós del Front)	1937	X		MO/LL
Martí CANALS COLL		1938	L'Ebre ?				MO/LL
Lluís CANALS COLL	18	1941	L'Ebre ?	1939	X		MO/LL
Josep CARRERAS BOFILL	30	1928	Belchite (Saragossa)	VII-1938	X		RC
Pere CASEDEMONT BATLLE		1926	L'Ebre ?		X		MO
Josep CASSÀ	17	1941	L'Ebre ?		X		MO
Pere CASSÀ CASEDEMONT		1940			X		MO/LL
Josep DEUSEDES BONANY	21	1938	L'Ebre ?	1937-38	X		MO/LL
Genís DEUSEDES BONANY	29	1929	L'Ebre ?	1937-38	X		MO/LL
Ramon ESPARRAGÓ BORRAT		1929			X		MO/LL
Perfector ESTEVE VILAGRAN		1928			X		MO
Víctor FALGÁS PERICH		1925			X		MO
Enric FERRAGUT CREIXELL		1936	Hospital d'Híjar (Teruel)	28-VIII-38	X		RC/LL
Josep FERRER COROMINES	23	1938	Burgo de Osma		X		MO/LL
FIGAROLA					X		MO
Joan FONT SERRA							
(Resident a Sobrestany)	20	1936			X		MO/LL
Pere FROU GELI	32	1927	Cogull (Lleida)	26-XII-1938	X		RC
Joan GALCERAN AIGUAVIVA	19	1941	Hospital de Manresa (observacions)				

* MO = Memòria Oral. LL = Llibre de Lleves. RC = Registre Civil

Nom i cognoms (Motiu)	Edat	Lleva	Lloc de la mort	Data	Front República	Front Franquista	Clau*
Pere GINÉS GELI		1923	Cogull (Lleida)	26-XII-38	X		RC
Joan GISPert (Ca l'AMÀLIA)	38		L'Ebre ?		X		MO
Josep GISPert HERRERO			Belcaire de Lleida	28-XII-38	X		RC
Miquel IGLESÍAS		1940?					MO
Francesc MARCH MARTÍ	21	1939	Saragossa (accident)	1939	X		MO/LL
Josep MARTÍ SABRIÀ		1936			X		MO
Joaquim MARTÍ		1936	L'Ebre?	1938?	X		MO
Francisco MARTÍNEZ RUIZ	28		Puebla de Arenoso (Castelló)	19-VII-38	X		RC
Joaquim MASFERRER FERRER		1939			X		MO/LL
Martí MASÓ MATAS		1929			X		MO/LL
Josep MEDINÀ ROBAU	28	1929			X		RC
Joaquim MERCADER PIJOAN		1932	Sector de Nules (Castelló)	7-Nov. 1937	X		MO/LL
Joaquim MESTRES		1927			X		MO
Enric MICALÓ ALENÀ	37						
(Res. a Sobrestany)					X		MO
Lluís NICOLAU BURCET		1931			X		MO/LL
Josep PERICH BASSA		1929			X		MO/LL
Paulí PAYET FIGAROLA		1940			X		MO
Albert POU SERRA							
(Res. a Sobrestany)	18	1941		1939	X		MO
Enric ROCA MIÀS	30	1927	(observacions)				MO
Josep ROURA MASJOAN		1938			X		MO/LL
Josep ROURA PAYET	19	1938	L'Ebre ?		X		MO
Joaquim SABRIÀ NICOLAU		1941			X		MO/LL
Tomàs SALAMIA RADRESA		1937			X		MO/LL
Salvi SERENÓ PUIG		1939					MO/LL
Joan SERRA							
(Res. a Sobrestany)					X		MO

* MO = Memòria Oral. LL = Llibre de Lleves. RC = Registre Civil

Nom i cognoms (Motiu)	Edat	Lleva	Lloc de la mort	Data	Front República	Front Franquista	Ciau *
Joaquim SERRA MESTRES	36	1923	Solsona (Lleida) Saragossa	1-II-1938 1938	X	X	MO
Jaume SERRA PERICH		1935			X		RC
Joaquim SIMÓN							MO
Josep SUNYER	30	1926 ?	Belchite (observacions)		X		MO
(Can Felet Vitó)					X		MO
Pere SÚRIES OLIVET							
Joan TOMÀS MONT	24	1941	Hospital Militar de València Front de l'Ebre	1938 1939	X		MO/LL
Josep VILA DEULOFEU		1935			X		MO/LL
Joan VILADEVALL HEREU		1941			X		MO/LL
Miquel XICOIRA CASADEMONT	18	1936			X		MO
Artemio (fill de l'Úrsula)					X		MO
Josep (can Mas Deu)					X		MO
Narcís (Ciset de la Llevadora)		1940			X		MO

* MO = Memòria Oral. LL = Llibre de Lleves. RC = Registre Civil

Observacions a la fitxa de morts al front de batalla

Joan SERRA, Joan FONT SERRA, Albert POUS SERRA i Enric MICALÓ ALEÑÀ, eren residents a Sobrestany al terme municipal de Torroella de Montgrí.

Pere FROU GELI, segons la memòria oral va morir en intentar passar-se als nacionals, afusellat per aquests mateixos.

Enric ROCA MIÀS, va morir a França en un camp de concentració entre el 1939 i el 1940.

Joan TOMÀS MONT, segons la memòria oral era republicà i d'idees pacifistes. Durant la guerra civil es va amagar al Montgrí per no haver de combatre i, acabada la guerra, fou afusellat pels nacionals.